

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžo/40/2016
Identifikačné číslo spisu: 8015200416
Dátum vydania rozhodnutia: 19.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8015200416.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobcu: Romčo, s. r. o., IČO: 44 998 201, Nižný Hrabovec 159, Nižný Hrabovec, práv. zast. JUDr. Jaroslavou Oravcovou, advokátkou so sídlom Dobrianskeho 1651, Vranov nad Topľou, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, Masarykova 10, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OPS/BEZ/2015/2920, O-90/2015 zo dňa 1. apríla 2015, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/17/2015-112 zo dňa 26. januára 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/17/2015-112 zo dňa 26. januára 2016 m e n í tak, že žalobu z a m i e t a .

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. d) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného č. OPS/BEZ/2015/2920, O-90/2015 zo dňa 01.04.2015 v spojení s rozhodnutím Inšpektorátu práce Prešov č. k. P:210/2015-R, S/2015/78/2888/15 zo dňa 06.02.2015 (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu 1. stupňa“) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 601,07 Eur.

V odôvodnení rozhodnutia súd podrobne popísal skutkový stav, priebeh správneho konania vrátane rozhodnutí správnych orgánov. Uviedol, že žalobca v žalobe namietal, že povinnosťou žalovaného bolo v predmetnej veci použiť analógiu, že vo vzťahu k správneho orgánu definovanému k naplneniu skutkovej podstaty správneho deliktu nie sú splnené zákonné podmienky, správny orgán mal upustiť od potrestania vzhľadom na zistený skutkový stav a rozhodnutia sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. K tomu súd poznamenal, že je notoricky známou skutočnosťou, že pri uplatňovaní zodpovednosti za spáchanie správnych deliktov neexistuje komplexná právna úprava, pretože skutkové podstaty správnych deliktov sú upravené v jednotlivých právnych predpisoch. Pretože v predmetnej veci nejde o priestupok, ktorý je upravený zákonom č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, v konaní sú správne

orgány povinné postupovať podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“).

Je zrejmé, že v oblasti súkromného práva nevznikajú v súvislosti s použitím analógie väčšie problémy. V oblasti práva verejného, vrátane správneho súdnictva, je situácia komplikovaná, pretože v tejto oblasti práva je tu konkurencia dvoch potrieb, na jednej strane zachovanie právnej istoty a na druhej strane nevyhnutnosť zaistiť, aby právo fungovalo a nezastavovalo sa na medzerách, ktoré vytvoril zákonodarca. V tejto súvislosti súd konštatoval, že na použitie analógie v oblasti správneho trestania by teda mali existovať tri kumulatívne naplnené podmienky, a to medzera vo všeobecne záväznom právnom predpise, že použitím analógie neutrpi páchateľ a zároveň sa jej použitím neohrozí príslušný chránený záujem. Použitie analógie v správnom súdnictve je teda chápané ako určité ultima ratio a správne orgány a súdy by k nej mali pristúpiť iba v prípade, že iné prostriedky zistenia obsahu normy neprichádzajú do úvahy.

Súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, že výklad nelegálneho zamestnávania prezentovaný správnymi orgánmi je formalistický. Z ustanovenia § 2 ods. 2 písm. b) v spojení s § 3 ods. 2 zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní (ďalej len „zákon č. 82/2005 Z.z.“) totiž bez akýchkoľvek pochybností vyplýva vôľa zákonodarcu definovať ako nelegálne zamestnávanie aj zamestnávanie fyzickej osoby, s ktorou má zamestnávateľ založený pracovnoprávny vzťah a nesplnil povinnosti podľa § 231 ods. 1 písm. b). zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

V správnom konaní bolo jednoznačne preukázané, že žalobcom došlo k naplneniu skutkovej podstaty správneho deliktu podľa zákona č. 82/2005 Z. z. Zamestnanci žalobcu v čase kontroly správnym orgánom 1. stupňa (dňa 20.11.2014) na stavbe Hotela Horizont pracovali, a teda nejde o identický skutkový stav, ako je popísaný v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo 51/2011. Zákon č. 82/2005 Z. z. neupravuje žiadne liberačné dôvody. Iný postup správnych orgánov by bol svojvoľou a konaním v rozpore s článkom 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý citoval aj žalovaný.

K námietka žalobcu, že správne orgány aplikovali v predmetnej veci neúčinný právny predpis súd uviedol, že nie je dôvodná. Z výroku rozhodnutia správneho orgánu 1. stupňa a zo zákona č. 82/2005 Z. z. v znení účinnom k dňu 20.11.2014, ale aj v súčasnosti je nepochybné, že ide o "nesplnenie povinnosti podľa osobitného predpisu", a teda aplikácia § 2 ods. 2 písm. b/ v spojení s § 3 ods. 2 bola správna. Z ustanovenia § 231 ods. 3 zákona o sociálnom poistení tak, ako argumentujú správne orgány, je zrejmé, že pri nefunkčnosti elektronickej pošty si žalobca mohol povinnosť splniť aj sms správou, čo neurobil. Zo samotnej výpovede štatutárneho zástupcu žalobcu vyplýva, že o zmene zamestnancov, ktorí mali pracovať, vedel už dňa 19.11.2014.

Ak žalobca v žalobe tvrdil, že správny orgán mal možnosť upustiť od potrestania, s týmto názorom sa súd v žiadnom prípade nestotožnil. Trestný poriadok v ustanovení § 40 upravuje podmienky, za ktorých súd v trestnom konaní môže upustiť od potrestania, avšak v preskúmvanej veci takúto právnu úpravu zákon č. 82/2005 Z.z. neobsahuje a podľa názoru súdu teda ani neumožňuje správne orgánu, aby upustil od potrestania žalobcu. Upustenie od potrestania by prichádzalo do úvahy iba v tom prípade, ak by výška sankcie bola stanovená iným spôsobom, teda ak by minimálna suma peňažnej sankcie zákonom upravená nebola.

Pochybil však správny orgán, ak pri odôvodnení výšky uloženej sankcie nepostupoval v súlade s ustanovením § 47 ods. 3 Správneho poriadku. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na judikáтуру Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. rozhodnutie Rs 89/2002, sp. zn. 5Sžo 204/2010, sp. zn. SžoKS 64/2006. Z ustanovenia § 19 ods. 2 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii práce“) jednoznačne vyplýva, že pri nelegálnom zamestnávaní dvoch a viacerých osôb môže správny orgán uložiť pokutu od 5.000 Eur. V

preskúmanej veci síce prvostupňový správny orgán cituje ustanovenie § 19 ods. 6 zákona o inšpekcii práce, avšak vo vzťahu ku každému z kritérií chýba akákoľvek správna úvaha, prečo bola žalobcovi uložená sankcia vo výške 8.000 Eur.

Po preskúmaní rozhodnutí správnych orgánov v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe a postupu správnych orgánov súd dospel k záveru, že rozhodnutia správnych orgánov vo vzťahu k výške uloženej sankcie sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, preto podľa § 250j ods. 2 písm. d) O.s.p. napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie s tým, že žalovaný je v ďalšom konaní povinný vo veci opätovne rozhodnúť a uložiť sankciu za nelegálne zamestnávanie, avšak musí sa vo vzťahu k výške sankcie vyrovnáť so všetkými kritériami upravenými v § 19 ods. 6 zákona o inšpekcii práce.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie. Poukázal na to, že konajúci súd v napadnutom rozsudku nespochybnil spáchanie sankcionovaného správneho deliktu (skutok), ani dôvod na uloženie pokuty, či postup príslušných správnych orgánov v konaní. Rozsiahlym spôsobom sa zaoberá priebehom správneho konania vo veci uloženia pokuty a stanoviskami účastníka konania (žalobcu) aj správnych orgánov konajúcich na obidvoch stupňoch. V závere odôvodnenia však konštatuje, že prvostupňový správny orgán v súvislosti s výškou uloženej pokuty cituje ustanovenie § 19 ods. 6 zákona o inšpekcii práce, avšak vo vzťahu ku každému zo zákonných kritérií chýba správna úvaha.

Mal za to, že pokuta bola uložená s ohľadom na skutočnosť, že porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania bolo jednoznačne preukázané tak, ako je uvedené vo výroku napadnutého rozhodnutia. Prvostupňový správny orgán vychádzal pri ukladaní sankcie a určení jej výšky zo zákona o inšpekcii práce ako svojho kompetenčného zákona a zároveň aj z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v oblasti ukladaní sankcií. Uviedol, že uložená sankcia spĺňa požiadavku preventívneho pôsobenia na zamestnávateľa a dodržiavanie ich povinností, správny orgán výšku pokuty uloženej žalobcovi riadne odôvodnil v súlade so zákonom, a preto pri ukladaní pokuty nevybočil z medzí zákona, ani nepoužil svojvoľnú úvahu pri jej ukladaní.

Zákon o inšpekcii práce priamo ukladá inšpektorátom práce povinnosť uložiť zamestnávateľom za porušenie zákona o nelegálnom zamestnávaní pokutu, ktorej horná aj dolná hranica je stanovená zákonom (§ 19 ods. 2 písm. a) bod 1). Zákon tu však udáva iba rozpätie - od 2 000 Eur do 200 000 Eur, a ak ide o nelegálne zamestnávanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000 Eur, v ktorom sa môže inšpektorát práce pri ukladaní pokuty pohybovať, pričom je nutné zohľadniť pri jej ukladaní uvedené zákonné kritériá.

Žalovaný mal za to, že inšpektorát práce sa pri ukladaní pokuty riadne zaoberal týmito kritériami, prihliadol na každé z nich a vyhodnotil ich vplyv na výšku ukladanej pokuty, právna úprava však nestanovuje žiadne hľadiská ani kritériá ako predpoklad správnej úvahy pri určovaní výšky pokuty. Na druhej strane podľa § 245 O.s.p. pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie), preskúmava súd iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia.

Napadnuté rozhodnutie podľa názoru žalovaného spĺňa aj v časti odôvodnenia výšky uloženej pokuty všetky zákonné kritériá a jej odôvodnenie považuje za dostatočné. Keďže voľná úvaha je myšlienkový proces, v rámci ktorého má príslušný orgán zvažovať závažnosť porušenia predpisov vo vzťahu ku každému zisteniu, jeho následky, dobu protiprávnosti, aby uložená pokuta spĺňala nielen požiadavku represie, ale aj preventívny účel.

Správny orgán 1. stupňa uviedol, že svoju diskrečnú právomoc použil v rámci zákonného rámca (pokuta bola uložená vo výške 8 000 Eur, maximálne možno uložiť pokutu až do výšky 200 000 Eur), z tohto rámca nijakým spôsobom nevybočil, inštitút správnej úvahy nezneužil, svoje rozhodnutie dostatočným spôsobom zdôvodnil a správna úvaha bola použitá v súlade so zákonom o inšpekcii práce.

Žalovaný podrobne popísal odôvodnenie prvostupňového správneho rozhodnutia vo vzťahu k výške uloženej pokuty. K tomu uviedol, že z uvedeného vyplýva, že odôvodnenie výšky pokuty nie je všeobecné, výšku pokuty správny orgán odôvodnil aj s ohľadom na jej preventívnu, represívnu a výchovnú funkciu, teda rozhodnutie v časti výšky pokuty je preskúmateľné.

Záver krajského súdu nie je podľa názoru žalovaného v súlade s ustálenou súdnou praxou, nakoľko príslušné súdy v desiatkach obdobných prípadoch žalobu zamietli. Týmto postupom bolo porušené právo účastníkov súdneho konania na predvídateľnosť súdnych rozhodnutí a princíp právnej istoty. Z odôvodnenia rozsudku v časti výšky uloženej pokuty nie je zrejmé, ako súd dospel k záveru, na ktorom založil svoje rozhodnutie, a ako teda dospel k samotnému rozhodnutiu vo veci. Tým sa stáva rozhodnutie súdu v danej časti nepreskúmateľným, čo predstavuje podstatnú vadu v konaní. Účastníkovi konania je v dôsledku nepreskúmateľnosti rozhodnutia odňatá možnosť konať pred súdom a účinne sa brániť proti rozhodnutiu.

Z uvedených dôvodov žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že nesúhlasí s právnym názorom žalovaného, nakoľko krajský súd práve svojím zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením veci v priebehu konania dospel k správne právnemu názoru v prospech žalobcu.

Rovnako ako krajský súd poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu SR napr. na rozhodnutie Rs 89/2002, sp.zn. 5Sžo/20 14/20 10, sp. zn. SžoKS 6412006, z ktorej vyplýva, že v prípade správneho trestania súd sleduje, či správny orgán náležite zdôvodnil uloženie sankcie v určitej výške, ak zákon pripúšťa rozpätie sankcie, prihliadol na okolnosti viazané na subjekt, samotný skutok a jeho následok.

Určenie výšky pokuty v rámci určitého rozpätia je síce vecou voľného uváženia, to však neznamená, že môže byť uložená v ľubovoľnej výške. Voľná úvaha aj pri takomto rozhodovaní je myšlienkový proces, v rámci ktorého má príslušný orgán zvažovať závažnosť porušenia predpisov vo vzťahu ku každému zisteniu, jeho následky, dobu protiprávnosti, aby uložená pokuta spĺňala nielen požiadavku represie, ale aj preventívny účel s prognózou budúceho pozitívneho správania sa dotknutej osoby. Pri uložení pokuty správny orgán prihliadne na závažnosť, spôsob i čas trvania následkov protiprávneho konania. Žalovaný tieto skutočnosti pri ukladaní sankcie nebral do úvahy.

Prvostupňový súd po preskúmaní rozhodnutí správnych orgánov v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe a postupu správnych orgánov dospel k záveru, že rozhodnutia správnych orgánov vo vzťahu k výške uloženej sankcie sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, preto podľa § 250j ods. 2 písm. d/ O.s.p. napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Žalobca dal odvolaciemu súdu do pozornosti rozsudok Krajského súdu Bratislava sp.zn. 5S/87/2014-13 zo dňa 20.10.2015. Na základe uvedených skutočností navrhol, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny a odvolanie žalovaného ako nedôvodné zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť a žalobu zamietnuť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 19. apríla 2017 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona o inšpekcii práce, inšpektorát práce uloží pokutu

zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania od 2 000 eur do 200 000 eur, a ak ide o nelegálne zamestnávanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000 eur,

Podľa § 19 ods. 6 zákona o inšpekcii práce, inšpektorát práce pri ukladaní pokuty podľa odsekov 1 a 2 zohľadňuje jej preventívne pôsobenie a pri určovaní výšky pokuty prihliada najmä na

- a) závažnosť zisteného porušenia povinností a závažnosť ich následkov,
- b) počet zamestnancov zamestnávateľa a riziká, ktoré sa vyskytujú v činnosti zamestnávateľa,
- c) počet nelegálne zamestnaných fyzických osôb, ak ide o uloženie pokuty podľa odseku 2 písm. a) prvého bodu,
- d) skutočnosť, či zistené porušenie povinností je dôsledkom neúčinného systému riadenia ochrany práce u zamestnávateľa alebo či ide o ojedinelý výskyt nedostatku,
- e) opakované zistenie toho istého nedostatku.

Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku, v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal odvolacie dôvody žalovaného najmä z toho pohľadu, či boli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis, má odvolací súd za preukázané, že žalobca porušil zákaz nelegálneho zamestnávania tým, že dňa 20.11.2014 využíval závislú prácu fyzických osôb - Q. P., U. P., F. H., a V. A., ktorí pre zamestnávateľa vykonávali pomocné stavebné práce na stavenisku „Hotel HORIZONT - zvýšenie kvality a komplexnosti poskytovaných služieb, Stará Lesná“, mal s nimi založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu (Zákonník práce), a to dohodu o pracovnej činnosti zo dňa 20.11.2014, avšak nesplnil si povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa osobitného predpisu, nakoľko neprihlásil zamestnancov do registra poistencov pred začatím výkonu činnosti, ale až po začatí výkonu inšpekcie práce v priebehu dňa 20.11.2014, a to postupne v čase o 10:21,11:02,11:08, 11:12 hodine.

Porušenie povinnosti zo strany žalobcu ako zamestnávateľa bolo jednoznačne preukázané a nie je sporné. Spornou ostáva otázka, či pokuta a výška uloženej pokuty bola dostatočne odôvodnená.

Odvolací súd poznamenáva, že medzi hlavné úlohy inšpekcie práce patrí vyvodzovanie zodpovednosti za porušovanie právnych predpisov patriacich do vecnej pôsobnosti inšpekcie práce a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv. Takto rámcovo vymedzený sankčný inštitút predstavuje jeden zo základných atribútov dozorného orgánu, prostredníctvom ktorého sa uplatňuje donucovací, ale aj preventívny charakter inšpekcie práce. Účelom inšpekcie práce však nie je represívne pôsobiť na dozorované subjekty, ale predovšetkým preventívna činnosť zameraná na zabezpečovanie ochrany života a zdravia zamestnancov, keďže aj pokuty ukladané inšpektorátmi práce majú predovšetkým preventívny a výchovný charakter. Výška pokút podľa § 19 tohto zákona

Správny orgán 1. stupňa v rozhodnutí uviedol, že pri rozhodovaní o výške pokuty prihliadal na všetky zistené skutočnosti. Pri určovaní výšky pokuty prihliadol na fakt, že sa jednalo o prvú inšpekciu práce v kontrolovanom subjekte. Už samotná existencia nedostatku zo strany účastníka konania je dostatočným odôvodnením uloženia pokuty. Inšpektorát práce mal konštatované porušenia povinností na základe protokolu a predložených dokladov za preukázané. Ďalej uviedol, že pri určovaní výšky pokuty prihliadol

na počet nelegálne zamestnaných fyzických osôb, v uvedenom prípade sa jednalo o nelegálne zamestnávanie štyroch fyzických osôb. Dodržiavanie zákazu nelegálneho zamestnávania patrí k základným povinnostiam zamestnávateľa. Konkrétnu výšku pokuty určil v rámci rozpätia ustanovenej zákonnej sadzby od 5.000 eur do 200.000 eur na výšku 8.000 eur tak, aby pokuta plnila svoje funkcie - represívnu, výchovnú a preventívnu, pričom jednotlivé funkcie bližšie popísal vzhľadom na predmetnú vec.

Žalovaný sa v napadnutom rozhodnutí stotožnil s rozhodnutím správneho orgánu 1. stupňa. K výške pokuty uviedol, že „pri ukladaní pokuty a pri určovaní jej výšky správny orgán 1. stupňa zohľadnil jej preventívne pôsobenie a zároveň prihliadal na všetky skutočnosti v zmysle ustanovenia § 19 ods. 6 citovaného právneho predpisu v nadväznosti na ustanovenie § 3 ods. 4 Správneho poriadku. Vzhľadom na spoločenské nebezpečenstvo, aké vo všeobecnosti predstavuje porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania, je tento správny delikt považovaný za závažný a počtom nelegálne zamestnaných zamestnancov sa potom zvyšuje už len miera tejto závažnosti. Výška pokuty bola stanovená v sume 8.000,- eur, čo je suma blízko najnižšej výmery, akú zákon pripúšťa, preto je tento postih možné považovať za primeraný, zohľadňuje aj skutočnosť, že porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania bolo u tohto účastníka konania zistené po prvýkrát a je predpoklad, že pokuta bude plniť výchovný účel. Výška pokuty zohľadňuje aj skutočnosť, že účastník konania odstránil zistený nedostatok v priebehu dňa 20.11.2014 až po začatí výkonu inšpekcie práce.“

Odvolací súd poukazuje na to, že z § 19 ods. 6 zákona o inšpekcii práce vyplýva, že inšpektorát práce pri ukladaní pokuty zohľadňuje jej preventívne pôsobenie a pri určovaní výšky pokuty prihliada najmä na závažnosť zisteného porušenia povinností a závažnosť ich následkov, počet zamestnancov zamestnávateľa a riziká, ktoré sa vyskytujú v činnosti zamestnávateľa, počet nelegálne zamestnaných fyzických osôb, skutočnosť, ďalej či zistené porušenie povinností je dôsledkom neúčinného systému riadenia ochrany práce u zamestnávateľa alebo či ide o ojedinelý výskyt nedostatku a prihliada aj na opakované zistenie toho istého nedostatku.

Z rozhodnutia správneho orgánu 1. stupňa, s ktorým sa stotožnil aj žalovaný, jednoznačne vyplýva, že správny orgán prihliadal na počet nelegálne zamestnaných osôb, na to, že išlo o prvé porušenie povinnosti zo strany žalobcu ako aj na dobu trvania protiprávneho stavu. Dodržiavanie zákazu nelegálneho zamestnávania patrí k základným povinnostiam zamestnávateľa a porušenie tejto povinnosti žalobcom bolo jednoznačne preukázané. Nakoľko je zákonom stanovená povinnosť uložiť pokutu za spáchaný správny delikt, ide o závažné previnenie, ktorým zákonodarca sledoval preventívne pôsobenie na dodržiavanie zákona zo strany zamestnávateľov. Správny orgán uloženie pokuty a jej výšku odôvodňoval aj z hľadiska toho, aby pokuta plnila svoje funkcie. Vo výške pokuty zohľadnil aj to, že žalobca podniká v oblasti s vysokým percentom nezamestnanosti, z hľadiska preventívnej funkcie chcel žalobcu motivovať k vyššej opatrnosti a zodpovednosti a sledoval aj jej výchovný význam.

V zmysle ustálenej judikatúry (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3SžoKS/64/2006, sp. zn. 5Sžo/204/2010) je nevyhnutné, aby správny orgán odôvodnil nielen dôvod, pre ktorý ukladá sankciu, ale aj výšku uloženej pokuty. Pokuty nesmú byť ukladané ľubovoľne, ale v rámci správneho uváženia, ktoré správny orgán náležitým spôsobom odôvodní.

Vzhľadom na uvedené považuje odvolací súd výšku uloženej pokuty za adekvátnu a dostatočne odôvodnenú, a to v súlade s § 19 ods. 6 zákona o inšpekcii práce. Odvolací súd nedospel k záveru, že o výške pokuty malo byť rozhodnuté inak ako rozhodol správny orgán 1. stupňa a žalovaný. Naopak, má za to, že správne orgány uloženie pokuty ako aj jej výšku riadne odôvodnili.

Pri preskúvaní výšky uloženej pokuty je potrebné vychádzať zo základných rovín pôsobenia sankcie - individuálnej a generálnej, pričom v preskúvanej veci, podľa názoru odvolacieho súdu, nebola pokuta uložená v zjavne neprimeranej výške vo vzťahu k spáchanému správnomu deliktu. Vo sfére žalobcu má uložená pokuta plniť úlohu výchovnú ako aj represívnu a postihovať za protiprávne konanie; preto je žiaduce, aby bola citelná v majetkovej sfére páchatel'a deliktu. V danom prípade v zmysle § 19 ods. 2

písm. a) bod 1 zákona o inšpekcii práce správny orgán mohol uložiť pokutu od 2000 Eur až do výšky 200 000 Eur, pričom v prípade nelegálneho zamestnávania 2 a viac fyzických osôb súčasne najmenej 5000 Eur. Uložená pokuta 8 000 Eur je vzhľadom na všetky okolnosti prípadu primeraná a plní úlohu výchovnú, ako aj represívnu. Nemôže sa jednať o sankciu v zanedbateľnej výške, inak sa nedá predpokladať, že by splnila svoj účel. Uložená pokuta plní taktiež preventívnu úlohu, najmä vo vzťahu k ostatným nositeľom totožných zákonných povinností (generálne pôsobenie), ktorých musí mať silu odradiť od protiprávneho postupu.

Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že správny orgán 1. stupňa rozhodol správne, keď žalobcovi uložil pokutu za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania. K rovnakému záveru dospel aj žalovaný. Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom krajského súdu, že rozhodnutia správnych orgánov sú vo vzťahu k výške uloženej sankcie pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné. Spáchanie správneho deliktu žalobcom bolo preukázané, uložená sankcia sa javí ako opodstatnená a riadne zdôvodnená a preto odvolací súd v zmysle § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a § 220 O.s.p. napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove zmenil tak, že žalobu zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p. s poukazom na § 250k ods. 1 O.s.p., tak, že žalobcovi vzhľadom na jeho neúspech v konaní náhradu trov konania nepriznal. Žalovanému zákon priznanie trov konania neumožňuje.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.